

СТАНОВИЩЕ

От проф.д-р **ОГНЯНА КИРИЛОВА СТОИЧКОВА**

Висше училище по застраховане и финанси - София

Професионално направление 3.8 Икономика

Във връзка с обявен конкурс в:

Област на висше образование	3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление	3.8 Икономика (Световно стопанство и международни икономически отношения – международни финанси и международна търговия)
академичната длъжност	доцент
обявен в	Държавен вестник, бр.38/24.04.2020
Организация заявител	НБУ
кандидат в конкурса	гл.ас д-р Ирена Николова

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Кандидатката в конкурса за доцент по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност “Световно стопанство и международни икономически отношения - международни финанси и международна търговия) “ Ирена Николова е представила много грижливо подготвени документи, които дават възможност на рецензентите да се ориентират много подробно за това, как са изпълнени минималните национални изисквания за заемане на тази академична длъжност, а така също и специфичните изисквания, които е приел Нов български университет.

Всички изисквания са изпълнени от кандидатката и дори има преизпълнение. Налице са публикации от всички научни жанрове: представена е монография, която е водещ труд за участието в обявения конкурс. С това е изпълнено изискването на ЗРАСРБ да има хабилитационен труд, който да не повтаря защитената дисертация.

Д-р Ирена Николова има 2 (две) публикувани студии; статии и научни доклади - 17 бр; 2 учебника – един самостоятелен и един в съавторство. Това са публикациите, които кандидатката представя за рецензиране в настоящия конкурс. Всички посочени публикации са били обект на рецензиране от съответните редакционни колегии, те са достъпни както на хартиен носител, така и в електронен вид чрез съответни линкове, предоставени от д-р Ирена Николова на членовете на научното жури.

Очевидно научните публикации са предизвикали интерес сред колегите и това е довело до множество цитирания на постановки, изразени в публикациите на гл.ас.д-р Ирена Николова, които са както в реферирани в световните бази данни издания, така и в нереперирани издания. Тези цитирания осигуряват 80 точки. Общият брой на точките, които осигуряват посочените публикации е 510 при минимално ниво – 400 точки.

НБУ е въвел и свои критерии за заемането на академичната длъжност “доцент”. Гл.ас.д-р Ирена Николова е изпълнила тези допълнителни критерии. Те обхващат не само допълнителни публикации като учебници и учебни пособия, но и широк кръг дейности като лекции пред чуждестранни студенти на чужд език, участия в научноизследователски проекти, участие в изследователска и творческа програма, инициране и активно участие в нова програма, научна школа, общоуниверситетски научен семинар, научна конференция, научен конгрес и пр. в НБУ.

Налице е пълно изпълнение и преизпълнение на всички критерии и показатели както произтичащи от ЗРАСРБ, така и от приетите в НБУ специфични допълнителни критерии от единствения кандидат в конкурса – гл.ас.д-р Ирена Николова

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

Д-р Ирена Николова участва в конкурса със самостоятелен монографичен труд. Това е «Валутният риск в икономиката: теоретични и практико-приложни измерения“, издаден от НБУ през 2018 г. в обем на 379 страници. Трудът е рецензиран от двама рецензенти: акад. И. Попчев, д.н. (БАН) и доц. д-р В. Йозов (УНСС/БАН).

Този труд представлява едно цялостно и задълбочено изследване на връзката между отделните видове валутен риск и рисковете във външната среда. В него е направен анализ, също така, на историческите основи на възникване на валутнокурсните колебания и режими в икономиката. Авторката прилага оригинална методика за управлението на валутния риск, чрез която проследява връзката между теорията и практиката, на валутнокурсните режими, откроявайки спецификата и актуалните тенденции в тази толкова деликатна финансова област.

Авторката демонстрира и много добро познаване на правната рамка за регулациите в областта на валутните курсове в света, в Европейския съюз (ЕС) и в България.

Неоспоримите достойнства на този труд се изразяват в:

- задълбоченото изследване на въпросите, свързани с валутния риск в икономиката, създаването на оригинална класификация на валутния риск според неговите проявления влияние върху стопанските субекти на макро-, мезо- и микро равнище;

- анализиране на развитието на валутнокурсните колебания в исторически план за страните от Западна Европа, САЩ и Япония за период от 200 години и анализиране на валутната система в България за период от 140 години, на базата на който се очертават на бъдещите тенденции на проявление на валутния риск;
- обосноваване на възможните варианти, свързани със състоянието на ЕС, еврозоната и валутнокурсния механизъм (ERM2) за бъдещото развитие на стабилността на българската парична единица.

За рецензиране са предложени и два учебника. Единият е самостоятелен – издаден през 2015г. със заглавие «Финансиране на международната търговия», издание на НБУ, рецензиран от доц. д-р Ст. Стефанов (НБУ) и доц. д-р Р. Димитрова (НБУ). Учебникът отговаря напълно на изискванията на този род публикации. Структурата му се състои от увод, три раздела, седем теми, заключение. Включен е примерен тест по темите за проверка на знанията, приложен е речник на термините, с които се борави при финансирането на външната търговия и международните сделки. Чрез този учебник студентите получават утвърдени знания за: отделните форми на финансиране и финансовите механизми в международната търговия; за правната рамка в действащото международно право и в националното законодателство; за рисковете в международната търговия на макроикономическо и микроикономическо ниво; за приложението на факторинга за малките и средните предприятия.

Вторият учебник е в съавторство с преподаватели от департамента – „Въведение във финансите“, излязъл от печат през 2019 г. издателство на НБУ. Коректно са посочени авторските страници на д-р И.Николова - с. 244-250 и с. 264-268. Рецензенти са проф. д-р С. Ракарова и доц. д-р Ст. Георгиева. Авторката е фокусирала вниманието си върху международния лизинг и международния факторинг, техните функции, класификации и видове в международна среда.

Кандидатката участва в конкурса и с две студии: едната е публикувана през 2014 г. и е посветена на усвояването и контрола на средствата от европейските фондове, в обем от 43 страници. Втората е излязла през 2016 г. и е на тема „Предизвикателства пред експортната политика на България след присъединяването в Европейския съюз“, в обем от 27 страници. В нея фокусът е насочен върху външната търговия на България и възможностите на експортното застраховане за фирмите при реализиране на износа. Тези студии са отпечатани в Годишника на департамента по «Публична администрация» в НБУ, преминали са през рецензиране от редакционните колегии и са доказателство за аналитичната и посветена на актуалните икономически проблеми научноизследователска дейност на д-р Ирена Николова.

За участието в конкурса са предложени и седем научни статии, публикувани в списание «Journal of International Scientific Publications, Economy & Business», в Годишника „Икономика и бизнес“ на департаментите „Икономика“ и „Публична администрация“ на НБУ, в сп. „Правна трибуна“. Всички те са по тематиката, която авторката неизменно следва – международната търговия, валутните курсове, регулациите във валутната сфера и всички са рецензирани от редколегиите на тези издания.

Научните доклади, с които кандидатката е участвала в редица научни конференции както в своя университет, така и в СУ»Св.Климент Охридски», в УНСС, в МВБУ, в ИУ-Варна, в БСУ отново са по теми, които са в обхвата на научните интереси на д-р И.Николова и съответстват на темата на обявения конкурс – финансовите рискове, факторинга в икономиката, макроикономиката на България в условията на криза, състоянието на преките чуждестранни инвестиции в корпоративния мениджмънт у нас.

Цялата публикационна дейност на гл.ас.д-р Ирена Николова е посветена на целенасочена тематика, авторката не се разпилява по широк кръг от теми, а се стреми да разкрива различните аспекти на общата тема за финансовите рискове в областта на външнотърговската дейност и ролята на валутните курсове в международната търговия. Това ѝ е дало възможност да направи задълбочени анализи, подробно и щателно да осветли проблемите, да ги проследи в исторически план и да очертае бъдещите тенденции.

Публикационната дейност и участието на д-р И.Николова в научни форуми със свои разработки е направило впечатление на научната общност и в резултат на това редица колеги са се позовали на нейни постановки, дали са положителна оценка на направените в нейните публикации икономически и финансови изводи. Цитирания има както в издания, индексирани в световните бази данни (Thomson Reuters Emergence Sources Citation Index, Web of Science) – 1 брой, така и в издания като EBSCO, CEEOL, RePEC, Google Scholar и Base - 4 броя. Тези цитирания добавят още 15 точки към общия брой точки, изисквани по процедурата.

Гл.ас.д-р Ирена Николова е представила справка за научните и практико-приложни приноси в нейното научно творчество. Тя е грижливо подготвена, като са отбелязани и съответните трудове, където тези приноси се открояват. Формулираните приноси са обективно посочени, справката отразява реалните постижения и резултати от направените от кандидатката научно – теоретични и практико-приложни изследвания.

III. Учебна и преподавателска дейност

Д-р Ирена Николова има достатъчно голяма учебна и преподавателска заетост пред студентите в НБУ както с тези в редовна форма, така и в дистанционната форма на обучение с електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ». Тя е включена и в преподаването на английски език със студентите в съвместната програма между НБУ и Университета Шефийлд. Като участник в проекта за усъвършенстване на електронните форми на обучение и като ръководител на работна група д-р Николова участва в изготвянето на Стандарт за мултимедиен електронен учебник на НБУ и приложения към него. Автор е и на мултимедиен електронен учебник «Финансиране на международната търговия».

Изследователската програма на д-р Николова предвижда продължаване на проучванията и анализите по темите в областта на научната специалност „Световно

стопанство и международни икономически отношения“, с фокус върху международните финанси и международната търговия.

Д-р И.Николова има успешно реализирана преподавателската мобилност по програма „Еразъм +“ във Факултета по икономика и бизнес на Университета в гр. Билбао, Испания, през м. март 2018 г., бе отправена покана за провеждане на публична лекция пред преподаватели и докторанти по икономика

IV. Административна и обществена дейност

От доклада-самооценка е видно, че д-р Ирена Николова е член на няколко икономически асоциации, рецензент е в списание International Journal of Economic Sciences, индексирано WEB OF SCIENCE.

Д-р И.Николова е активен член в редица колективни органи на управление в НБУ: координатор по програма „Учене през целия живот/ Еразъм“; тютор на студенти от НБУ и в съвместната програма на НБУ и Университета Шефийлд; програмен директор, бакалавърски програми в дистанционна форма на обучение и редица, участва редовно в заседанията на Съвета на департамент „Икономика“ и програмния съвет, спазва приемното си време и провеждам редовно учебните си занятия. Няма наложени наказания по КТ.

Д-р И.Николова осигурява редовно участие на студенти в творчески изяви извън НБУ, като семинарът в БНБ по тематика, свързана с Европейския икономически и паричен съюз, наличието на паричен съвет в България като валутнокурсен режим.

V. Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Личните ми впечатления датират от участието ми при акредитацията на докторската програма по Финанси в НБУ през 2016 г., в която участвах като наблюдаващ процедурата от страна на Постоянната комисия по стопански науки и управление. Ирена Николова участваше в екипа, подготвил документацията за акредитиране на докторската програма. Тя даваше компетентни отговори на членовете на експертната група, показвайки много добро познаване на критериите, на които трябва да отговаря докторската програма. Имам впечатления и от участието ѝ в научни конференции, на които сме присъствали и нейното активно участие с много добре подготвени публикации, които показват високото ѝ ниво на компетентност по тематиката на международните финанси и управлението на финансовите рискове.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Считам, че творческият и преподавателски път дотук на гл.ас.Ирена Николова доказват безспорните ѝ възможности на задълбочен изследовател по въпросите на международните икономически и валутни отношения и утвърден академичен преподавател. Тя би следвало да активизира изявите си на международни научни форуми и да направи достойни резултатие от своите изследвания в международни публикации.

Заклучение

Гл.ас.д-р Ирена Николова отговаря на всички приети критерии по ЗРАСРБ и допълнителните критерии на НБУ, който е обявил конкурса за присъждане на академичната длъжност «доцент».

С убеденост гласувам «ЗА» допускането до избор от Академичния съвет на НБУ на гл.ас. д-р Ирена Николова за академичната длъжност «доцент» в област на ВО 3. Социални, стопански и правни науки, ПН 3.8 Икономика (Световно стопанство и международни икономически отношения – международни финанси и международна търговия).

17.07.2020

Подпис:
(проф.д-р Огняна Стоичкова)